

Økonomiministeriet

Folketingets Lovsekretariat
Christiansborg

2. december 2024

Svar på Europaudvalgets spørgsmål nr. 14 (alm. del) af 4. november 2024

Spørgsmål

Ministeren bedes redegøre for den politiske holdning til EU's og Den Internationale Valutafonds (IMF) betingelser for støtte og lån.

Svar

Det lægges til grund for svaret, at der spørges til regeringens holdning til EU's betingelser for støtte og lån til tredjelande samt IMF's betingelser ifm. låneprogrammer.

Betingelser for IMF-lån

Som en central del af det globale finansielle sikkerhedsnet yder IMF lån til medlemslande, der har vanskeligheder med at møde deres internationale betalingsforpligtelser på grund af økonomiske ubalancer.

Der findes en række lånefaciliteter i IMF med forskellige formål og med forskellige lande som målgruppe. IMF's låneprogrammer ledsages som udgangspunkt af en række gensidigt aftalte betingelser (konditionaliteter), som dels har til formål at adressere årsagerne til landets aktuelle problemer og dels at sikre det pågældende lands evne til at tilbagebetale lånet til IMF.

Konditionaliteter i et låneprogram er landespecifikke og tager udgangspunkt i et såkaldt "Letter of Intent", hvori det pågældende land redegør for de konkrete økonomisk-politiske tiltag, som landet vil forpligte sig til at gennemføre. Et IMF-medlemsland, der låner fra IMF, har således det primære ansvar for at planlægge og implementere politikker for at sikre, at landets økonomiske program når dets mål. Udbetalingen af lånet sker i trancher. Hver tranche udbetales, når IMF har sikret sig, at landet opfylder de aftalte mål for den økonomiske politik eller har gennemført de aftalte foranstaltninger.

IMF's låneprogrammer skal generelt bidrage til, at en kriseram økonomi kan opnå holdbar betalingsbalanceudvikling, makroøkonomisk stabilitet og økono-

misk vækst samt sunde og holdbare offentlige finanser. Afhængigt af de økonomiske problemers karakter kan programmerne fokusere på forskellige områder. Programmerne kan også have mål om at reducere fattigdom eller understøtte prioritering af velfærdsudgifter til fx sundhed.

Ved at understøtte tilliden til landets økonomiske udvikling kan IMF-låneprogrammer virke som katalysator for private investeringer og yderligere støtte og lån fra andre internationale finansielle institutioner.

EU's støtte og lån til tredjelande

EU stiller generelt betingelser ifm. långivning og støtte til tredjelande. Disse betingelser kommer i tillæg til de tværgående regler for sund forvaltning, som EU-budgetmidler generelt er underlagt, herunder EU's finansforordning.

En væsentlig andel af den långivning og støtte, som EU stiller til rådighed for tredjelande, tilvejebringes via EU's instrument for *makrofinansiel assistance* (MFA). MFA er et instrument i EU's eksterne samarbejde med tredjelande, som er geografisk, politisk og økonomisk tæt på EU. MFA er et krisefinansieringsinstrument, som kan tage form af lån, gavebistand eller en kombination heraf. Gavebistand finansieres inden for eksisterende rammer i EU-budgettet, mens lån finansieres ved optag af lån på kapitalmarkederne på vegne af EU, hvorefter låneprovenuet viderefremmes til modtagerlandet på favorable vilkår.

Makrofinansiel assistance vil være betinget af en række forhold og krav til modtagerlandet, som kan variere i lyset af landets situation. Assistanzen vil som hovedregel være af ekstraordinær karakter og komplementere finansiering fra IMF. Assistanzen er betinget af forudsætninger vedrørende respekt for demokratiske værdier, menneskerettigheder og retsstatsprincipper. Endeligt vil assistancen afhænge af opfyldelsen af økonomisk-politiske betingelser, der fastlægges i et såkaldt aftalememorandum (*Memorandum of Understanding - MoU*). Aftalememorandummet aftales ifm. vedtagelsen af assistancen og vil generelt afspejle modtagerlandets konkrete situation og udfordringer. Kommissionen vil i hele perioden, hvor MFA stilles til rådighed, løbende kontrollere og evaluere overholdelsen af disse betingelser.

Foruden assistancen via MFA-instrumentet tilvejebringer EU også assistance gennem EU's udviklingsinstrument, instrumentet for naboskab, udviklings-samarbejde og internationalt samarbejde (NDICI). NDICI har til formål at fremme EU's værdier globalt, herunder bekæmpelse af fattigdom, fremme af menneskerettigheder og bæredygtig udvikling, samt håndtering af irregulær migration. Derudover understøtter instrumentet multilateralisme og styrker partnerskaber med tredjelande. EU-assistance under NDICI kan tage form af bl.a. tilskud og budgetgarantier. Krav til modtageren er i nogle tilfælde betinget af typen af EU-assistance, som ydes. Derudover er det en betingelse i NDICI-forordningen, at mindst 93 % af udgifterne i henhold til instrumentet skal opfylde de kriterier for officiel udviklingsbistand (ODA), der er fastsat af OECD's udviklingskomité (DAC).

Regeringens holdning

Det er centralt for regeringen, at IMF's lån og EU's lån og støtte til tredjelande bidrager til at sikre national, regional og global økonomisk og finansiel stabilitet i kraft af en række gensidigt aftalte betingelser om sund økonomisk politik og reformer. Betingelser skal være med til at sikre, at låntagerlande opbygger den nødvendige økonomiske robusthed, holdbare offentlige finanser samt vedvarende økonomisk vækst, så landene er bedre rustet til at kunne imødekomme fremtidige kriser og samtidig bliver i stand til at tilbagebetale lånene. Det er både i låntagerlandes interesse og i det internationale samfunds interesse, samtidig med at det giver andre lande bedre mulighed for at få adgang til låneressourcer.

Det er samtidig centralt, at konditionaliteter forbundet med EU- og IMF-låneprogrammer er tilpasset de enkelte lande og deres udfordringer, at der sikres et nationalt ejerskab til programmerne, og at der laves realistiske vurderinger af effekterne af reformer, herunder analyser af gældsholdbarhed og klimarisici.

Det er også centralt for regeringen, at EU's lån og støtte til tredjelande generelt betinges af, at modtagerlandet efterlever eller sikrer fremskridt i fundamentale politiske prioriteter som respekt for demokratiske værdier, menneskerettigheder og retsstatsprincipper.

Der bør i udformningen af reformprogrammer og i de efterfølgende evalueringer holdes fokus på anti-korruption og gennemsigtighed og ansvarlighed i den offentlig forvaltning og i retsvæsenet. Det gælder i alle landeprogrammer, men i særdeleshed i skrøbelige og konfliktramte lande. Det er samtidig vigtigt, at der tages højde for den socioøkonomiske kontekst, og at der fx fra IMF's side holdes fokus på effekterne af reformprogrammerne på fattige og udsatte grupper samt på kvaliteten af de offentlige velfærdsydelser.

I en kontekst, hvor mange lande har udfordringer med høj gæld, er det samtidig vigtigt, at låneprogrammerne bidrager til holdbare og langsigtede løsninger på de store gældsudfordringer for lav- og mellemindkomstlande.

Hvad angår økonomisk assistance til Ukraine, er det vigtigt for regeringen, at der holdes fokus på at sikre og styrke en effektiv assistance til Ukraine så længe det er nødvendigt, og at EU indtager en ledende rolle i assistance på kort sigt og i genopbygningen på langt sigt. Etableringen af Ukraine-faciliteten og MFA-lånene til Ukraine, senest gennem G7-initiativet om lån baseret på ekstraordinære indtægter fra immobiliserede russiske centralbankaktiver, samt det omfattende reformprogram i Ukraine-planen er centrale i at understøtte Ukraines genopbygning, modernisering og tættere relation til EU.

Med venlig hilsen

Stephanie Lose
Økonomiminister